

Zápis z pátého jednání Pracovní skupiny Sociální oblast Regionální stálé konference pro území Olomouckého kraje (RSK OK)

Datum jednání: úterý 6. 3. 2018

Hodina zahájení: 9:00 hodin

Hodina ukončení: 12:30 hodin

Místo jednání: KÚOK, Jeremenkova 40a, Olomouc, zasedací místnost 320

1. Přivítání účastníků

Účastníky přivítala předsedkyně pracovní skupiny a vedoucí odboru sociálních věcí KÚOK Mgr. Irena Sonntagová, představila vystupující a seznámila přítomné s programem jednání.

2. Sociální bydlení – Martin Stanoev, Ph. D., Agentura pro sociální začleňování, PhDr. Petr Prinz, Charita Olomouc

Nejprve se svou prezentací k problematice sociálního bydlení vystoupil zástupce ASZ p. Martin Stanoev, Ph. D. Na začátku uvedl, že ASZ spolupracuje s obcemi na tvorbě politik lokálního sociálního začleňování, a bydlení je jednou z oblastí, kterou obce často poptávají a vidí ji jako problematickou. Konkrétní role přednášejícího v ASZ je zejména podpora lokálních konzultantů při této terénní činnosti. V prezentaci se zaměřil na konkrétní aktivity, které dělá ASZ v problematice sociálního bydlení, i v rámci KPSVL. V Olomouckém kraji je několik obcí, které spolupracují s ASZ v této oblasti.

Dále uvedl, že zákon o sociálním bydlení zatím nebyl přijat, ale to neznamená, že není možné realizovat v současnosti celou škálu aktivit. Bytová nouze není problém, který by se týkal okrajové skupiny osob, protože na základě šetření z roku 2015, které vychází z odhadu sociálních pracovníků, je v ČR skoro 70 tis. osob bez bydlení a 119 tis. osob ohrožených ztrátou bydlení. Bytová nouze se týká většího počtu obyvatel, než je osob v sociálně vyloučených lokalitách. Je proto důležité uvědomit si, že se bytová nouze týká opravdu velkého počtu lidí. Ani po snížení míry nezaměstnanosti nedošlo k snížení počtu osob ohrožených ztrátou bydlení a osob předlužených. I když nemáme schválený zákon, lze se v současnosti opřít o definici bytové nouze, v prezentaci jsou uvedeny jednotlivé typy. Tím je definována cílová skupina pro sociální bydlení, se kterou se může na obcích pracovat.

Cílovou skupinu sociálního bydlení si můžeme rozdělit na tři kategorie: osoby, které nebydlí; osoby, které nebydlí přiměřeně a na osoby, které nebydlí přiměřeně a jsou ohroženy ztrátou bydlení. Lze se tedy zaměřit na dvě aktivity, na dva přístupy: buď na prevenci ztráty bydlení, nebo na dostupnost bydlení. V ČR není pro určité skupiny obyvatelstva pořízení vlastního bydlení snadno dostupné. Bariéry jsou zejména kauce, provize realitních kanceláří, diskriminace na trhu bydlení (Romové, samoživitelky s větším počtem dětí, apod.). Bariéry na straně cílové skupiny jsou nedostatečné kompetence v bydlení, způsob života spojený se závislostmi. Bariérou na straně obcí je zejména nedostatečný bytový fond, který by bylo možné využít jako sociální bydlení, a také nastavení podmínek pro vstup do obecního bydlení (kauce, požadavek trvalého bydliště, bezdlužnost vůči obci, apod.). V současnosti, kdy není dostupné

bydlení, je nutné se zaměřit na prevenci ztráty bydlení. V rámci Olomouckého kraje ASZ spolupracuje na Jesenicku (s 22 obcemi) a s Moravským Berounem. Největším problémem identifikovaným při zahájení spolupráce a tvorbě strategického plánu je nedostatek kapacit standartního bydlení pro sociálně vyloučené osoby. Proto jsou součástí strategického plánu připravovaného obcí ve spolupráci s ASZ programy prevence ztráty bydlení, rozvoj kapacity sociálního bydlení, podpora sociální práce a sociálních služeb směřujících k řešení bytové nouze, podpora při hledání bydlení na volném trhu a stimulace či tlak na majitele směřující k zvyšování standardu v bydlení. Dále přednášející popsal možné intervence v rámci strategických plánů sociálního začleňování v oblasti bydlení, podrobně jsou uvedeny v prezentaci, která je v příloze č. 1 zápisu.

Diskuse:

PhDr. Köttnerová: Kde mohu získat analýzu Jesenicka? Existují nyní ještě finanční a administrativní kapacity pro zapojení obcí do KPSVL?

p. Stanoev, Ph. D.: Bude na stránkách ASZ, a je možné ji zaslat elektronicky. Kapacita je bohužel už naplněna. Je možné, že ASZ ještě bude brát do spolupráce obce, ale podpora v rámci výzvy 52 už bude vyčerpána. Takže pomoc s koncepční prací je možná.

Mgr. Fiala: Do komplexní intenzivní podpory už nebude možné se nyní zapojit. Spolupráce s konkrétní obcí nad konkrétním problémem je možná, ale bez KPSVL.

PaedDr. Crhonek: Je nutná i podpora v rámci sociální péče, která bude zaměřena na začlenění sociálně slabých zpět do společnosti a návrat do života.

p. Stanoev, Ph. D.: Sociální bydlení není jen zajištění střechy nad hlavou, ale také sociální práce s těmi, kdo jsou cílovou skupinou. Cílem je, aby si bydlení udrželi a nespadli zpět do bytové nouze, ať už do ubytoven nebo i na ulici. Proto také není možné stavět bytové jednotky v sociálně vyloučených lokalitách. Problémem je také skutečnost, že v rámci ubytoven vyrůstá už třetí generace. Bezdomovectví už v současnosti není v takové míře podmíněno etnicitou, ale do této skupiny postupně padají i lidé z běžné populace.

PhDr. Köttnerová: Bytový fond v Olomouckém kraji a konkrétně v Olomouci pro využití na sociální bydlení je poměrně nízký, nižší než třeba v Brně.

p. Stanoev, Ph. D.: Důležité je, aby byly k dispozici finanční prostředky na stavbu bytů, aby mohly obce využít pro zajištění sociálního bydlení dotace. Neméně důležité je pracovat v oblasti prevence ztráty sociálního bydlení, aby bylo možné včas reagovat, ještě před ztrátou bydlení.

Mgr. Kovalčík: V Jeseníku došlo k prodeji bytového fondu, město má nyní k dispozici 110 bytů. V rámci strategického plánu bylo bydlení řešeno a setkal se i s politickou podporou. Díky ASZ viděli zástupci města možnosti řešení v jiných městech (Kadaň, Brno). Podle aktuálních čísel má město Jeseník k dispozici 25 bytů, které by bylo možné použít k sociálnímu bydlení. Zároveň město podalo žádost na rekonstrukci bytového fondu do IROP (8 bytových jednotek). Přenosem dobré praxe je způsob a intenzita sociální práce s klienty sociálního bydlení.

Mgr. Fiala: V Moravském Berouně je realizována celá paleta všech aktivit v rámci strategického plánu. Město se chystá na podání projektu do nové výzvy IROP na sociální bydlení. Už nyní jsou nachystány aktivity a kapacity na práci s cílovou skupinou sociálního bydlení. Teď jsou vytvářena pravidla a preventivní nástroje pro případ problémů tak, aby se nemuselo zavádět OOP. Jedná se o asistenty prevence kriminality a policii, jsou stanoveny harmonogramy komunikace, realizuje se komunitní práce a jsou motivováni majitelé nemovitostí k tomu, aby reinvestovali finanční prostředky do obnovy majetku.

S druhou prezentací vystoupil PhDr. Petr Prinz, který se věnoval výzvě č. 79 a 80 IROP. Informace, které prezentoval, byly pouze pracovní, výzva ještě nebyla vyhlášena. Alokace výzvy je 0,7 mld. Kč mimo KPSVL, a 1,65 mld. Kč pro KPSVL, vyhlášení se předpokládá v březnu 2018. Udržitelnost projektů bude 20 let. Oproti předchozí výzvě je možné podpořit i novou výstavbu bytů (ne jen rekonstrukce), nákladový limit je 29 979 Kč/m². U projektů bude kontrolována a sledována obsazenost bytů a jsou precizovány podmínky pro neobsazení (max. tři měsíce po ukončení smlouvy musí nastoupit další nájemník). Na dobu až 12 měsíců v rámci udržitelnosti projektu je možné pronajmout byt i osobě mimo cílovou skupinu. Předpokladem ale je, že je byt předtím nabídnut obci (či v případě obcí nabídnout Úřadu práce). Úskalí úspěšné realizace jsou hlavně v zanedbání rizik spojených se sociální prací s klienty. Opravdu únosné a smysluplné je pokrytí 10 sociálních bytů jedním sociálním pracovníkem. Pokud předpokládáme, že v kraji vznikne 150 sociálních bytů, znamená to 15 úvazků sociálních pracovníků. Je jasné, že žadatel nemusí nad tímto krokem přemýšlet, pak se ale může stát, že projekt v konečném důsledku nebude úspěšný, protože se cílová skupina v sociálním bydlení neudrží. Je nutné si uvědomit i realitu města Olomouc, tržní cena je 50 000/m² a nákladový limit ve výzvě je 29 979 Kč/m².

Diskuse:

Mgr. Kovalčík: My máme úspěšný projekt z minulé výzvy, zda budeme připravovat další projekt do nové výzvy, ještě není rozhodnuto.

Mgr. Majer: Do minulé výzvy jsme nepředložili projekty z důvodů problémů s de minimis a dalších překážek stanovených ve výzvě (výše spolufinancování). V současnosti se výzva a předložení případného projektu potkává s volbami do zastupitelstva na podzim letošního roku. Město Olomouc nemůže stavět, protože nemá vhodné pozemky, takže by se jednalo pouze o odkup. Je také problematická otázka nákupu bytů s tím, že nemusí být poté projekt schválen, a je otázka, jak by potom město naložilo s tímto majetkem. Zatím probíhají další jednání.

Mgr. Sonntagová: Olomoucký kraj má v nedávné době obdobnou zkušenost s transformací sociálních služeb, s odkupem a výkupem, byla to složitá a náročná práce. Krajská samospráva se pro tyto kroky rozhodla a zastupitelstvo schválilo v tomto případě předfinancování ve výši 90 mil. Kč, aniž by bylo jasné, že projekt bude schválen. Nakonec podpora byla přidělena.

Mgr. Majer: Kladná zkušenost města Olomouce je v tom, že když soukromý investor chtěl stavět nové byty a poptával pozemky po městě, bylo smluvně zavázáno, že tento investor vyčlení po dobu 5 let několik bytových jednotek pro sociálně potřebné. Tyto byty budou obsazeny lidmi, které doporučí odbor sociálních věcí magistrátu. A to se podařilo.

p. Dvořáková: Za okres Prostějov zatím není známo, že by se připravoval projekt do uvedené výzvy. V našem městě jsme si část bytového fondu ponechali a využíváme ho pro občany v sociální nouzi, a to jako nájem na omezenou dobu. Je to ovšem velký problém, protože tito lidé nejsou schopni platit nájem a často si ztrátu bydlení způsobí sami. Do toho vstupují také nové údaje o míře zadluženosti obyvatelstva a nově zveřejněná mapa exekucí. Důležitá spolupráce je navázána s neziskovými organizacemi, zejména s Charitou Kojetín.

Mgr. Šintáková: Máme několik set osob na ubytovnách, několik desítek lidí na ulici a velké množství sociálně vyloučených lokalit. Máme pilotní projekt tréninkového bydlení zacílený na osoby z ubytoven. Provádíme tam v dvouletém cyklu činnosti sociální práce (hospodaření s finančními prostředky, získání návyků v bydlení), aby si tyto osoby dokázali byt udržet. Pokud trénink dopadne úspěšně, jsou utvořeny sociální vazby (děti chodí do školy, apod.), nájemník

zde zůstává a dostane tento byt do klasického nájmu. Sociální práce pokračuje dále. Spolupráce probíhá i s neziskovými organizacemi (Charita, Člověk v tísni, Armáda spásy). Krizové bydlení je v Přerově pokryto 2 lůžky v obecním bytě na časově omezenou dobu, kdy se souběžně hledá řešení. Ubytovny jsou pravidelně monitorovány už od roku 2013, zjišťuje se aktuální stav a zpracované informace jsou předkládány samosprávě. Není známo, že by Přerov v současnosti připravoval projekt do IROPu.

PhDr. Prinz: Podmínky výzvy z IROP, a to zejména požadavek regulovaného nájmu a dvacetiletá udržitelnost projektu, jsou určitou zárukou, že účelově zřízené spolky už s největší pravděpodobností nebudou připravovat a předkládat projekty.

Poznámka:

Aktuální informace ke dni 3. 4. 2018: Výzva byla vyhlášena 8. 3. 2018, datum zpřístupnění žádosti o podporu je 5. 4. 2018, zahájení příjmu žádostí o podporu je 14. 6. 2018, ukončení příjmu žádostí o podporu je 8. 9. 2018. Informace jsou uvedeny na stránkách IROP, pod sekci výzvy.

3. Reakce OP Z a MPSV na podnět pracovní skupiny a RSK OK – Mgr. Irena Sonntagová, předsedkyně pracovní skupiny

Dalším bodem programu jednání byla reakce OP Z a MPSV na podnět pracovní skupiny. Ze zasláního materiálu vyplývá, že odpovědnost ohledně zajištění udržitelnosti sociálních služeb, které jsou teď financovány z OP Z, je plně na krajích. Předsedkyně pracovní skupiny informovala účastníky jednání o tom, že služby sociální prevence jsou nyní financovány v rámci individuálního projektu Olomouckého kraje, který končí v roce 2019. V současnosti probíhají jednání, existuje možnost dalších 70 mil. Kč, které by byly přelokovány z jiných výzev OP Z. Kraj byl ze strany MPSV vyzván k reakci, zda by byl zájem o pokračování tohoto projektu. Odbor sociálních věcí na základě zkušeností z realizace současného projektu a dalších výpočtů předložil vedení kraje a poté MPSV stanovisko, že Olomoucký kraj by chtěl pokračovat v individuálním projektu do poloviny roku 2023. O zaměření navazujícího projektu se jedná, předpokládá se, že by se jednalo o azylové domy. Reakce OP Z a MPSV na podnět pracovní skupiny je uvedena v příloze č. 2 zápisu.

Poté přednášející informovala o dalším vývoji ve financování sociálních služeb. V letošním roce kraj obdržel dotaci 1,118 mld. Kč. Je to poprvé za tři roky, kdy spadá financování sociálních služeb pod kraje, že se dotace blíží požadavkům poskytovatelů sociálních služeb. Lze předpokládat, že rozvoj sociálních služeb bude vyžadovat další finanční prostředky. Do budoucna existuje řada variant řešení, které se teprve budou projednávat. Aktuálně se otevírá otázka nastavení procentuální výše alokace z finančních prostředků státního rozpočtu určených pro jednotlivé kraje, a je možné, že dojde ke změnám.

Sociální práce na úrovni obcí není ve všech ORP stejná, záleží na výši dotace. V loňském roce bylo obcím poskytnuto celkem více než 400 mil. Kč prostřednictvím dotace, v letošní roce nejsou na účtu MPSV žádné finanční prostředky. Jednání, která probíhala na úrovni vlády a ministerstev, byla úspěšná, výsledkem je stejná částka jako v loňském roce. Finanční prostředky na sociální práci v obcích tedy budou opět ve výši 400 mil. Kč. Investiční prostředky do služeb na infrastrukturu sociálních služeb jsou téměř vyčerpány, chystají se poslední výzvy

IROP na specifické cílové skupiny. Než dojde k nastavení příštího programového období, budou jediným zdrojem investičních prostředků národní zdroje, zejména Program na podporu rozvoje sociálních služeb. V tuto chvíli probíhají jednání o výši investičních finančních prostředků, které by v programu byly alokovány. O výsledcích budou členové pracovní skupiny informováni. Bez toho, aby se samosprávy na úrovni obcí podíleli na financování, není možné zajistit sociální služby.

4. Analýza čerpání finančních prostředků v Olomouckém kraji, diskuze – Ing. Petr Smička, sekretariát RSK OK

Vystupující svou prezentaci zahájil představením čerpání dotací z ESIF podle jednotlivých krajů, a to v rozložení na požadované dotace a na schválené dotace. Olomoucký kraj je dle tohoto grafu v pořadí na 6. místě. Druhou analýzou bylo čerpání dotací z ESIF na 1 obyvatele. Podle těchto dat je Olomoucký kraj na třetím místě s částkou 26 381 Kč na jednoho obyvatele.

Dále byla v prezentaci formou tabulky uvedena informace o čerpání v konkrétních specifických cílech vybraných operačních programů ČR, které se vztahují k činnosti Pracovní skupiny Sociální oblast RSK OK. Jedná se o OP Z, OP VVV a IROP. Vystupující se potom podrobněji věnoval analýze čerpání v těch specifických cílech, které vykazovaly velký rozdíl mezi požadovanou dotací a schválenou dotací. Prezentace je uvedena v příloze č. 3 zápisu.

5. Projekty na zajištění RSK OK z Operačního programu Technická pomoc, činnost sekretariátu RSK OK v roce 2018 – Ing. Leona Valovičová, sekretariát RSK OK

Vystupující na úvod své prezentace uvedla hlavní komunikační nástroje sekretariátu RSK OK, a to internetové stránky: www.kr-olomoucky.cz/partnerstvi a hlavní komunikační adresu rsk@kr-olomoucky.cz

Poté stručně shrnula složení a činnost RSK OK, a uvedla dvě nové aktivity, které RSK OK řeší zhruba od poloviny loňského roku. Jedná se o zapojení do přípravy a zpracování Strategie regionálního rozvoje ČR 21+ (SRR ČR 21+) a o problematiku přípravy na nové programové období EU po roce 2020. Dále ve své prezentaci podrobněji představila činnost sekretariátu RSK OK a konkrétně tři vybrané aktivity, jako příklady dobré praxe. Další část prezentace byla zaměřena na databázi projektových námětů externích subjektů z území kraje – Zásobník projektových námětů. Vstup do zásobníku je prostřednictvím adresy: <http://zpn.kr-olomoucky.cz>

Na závěr vystoupení Ing. Valovičová stručně zmínila dva dokumenty, které zpracoval sekretariát RSK OK a budou projednány a schváleny na 12. zasedání RSK OK dne 20. 3. 2018. Jedná se o Výroční zprávu RSK OK za rok 2017 a o Zprávu o plnění RAP OK za rok 2017. Oba dokumenty jsou k dispozici na webových stránkách RSK OK a členové pracovní skupiny mohou k těmto dokumentům poslat své připomínky na e-mail sekretariátu RSK OK. Prezentace je uvedena v příloze č. 4 zápisu.

6. Doporučení pro jednání RSK OK a pro vystoupení člena RSK OK v NSK, diskuse – Mgr. Irena Sonntagová, předsedkyně pracovní skupiny a vedoucí odboru sociálních věcí KÚOK

Stanovisko č. PS SO 5/1/2018

PS Sociální oblast RSK OK doporučuje RSK OK:

- požadovat po MMR ČR, aby při tvorbě strategických dokumentů na národní úrovni za ČR, které jsou základními materiály pro přípravu nového programového období EU po roce 2020 a nových operačních programů ČR, byly reflektovány potřeby terénu a území až na úroveň ORP
- požadovat po MMR ČR, aby při tvorbě a přípravě Strategie regionálního rozvoje ČR 21+ v oblasti sociálního pilíře došlo ke sjednocení pojmů a jednoznačné stanovení oblastí, které má citovaný pilíř strategie obsahovat; přitom respektovat současně platnou legislativu v sociální oblasti včetně legislativně ukotvených pojmů
- požadovat po MMR, aby při tvorbě strategických dokumentů pro oblast sociálních služeb na národní úrovni byly plně reflektovány strategické dokumenty krajů, zejména Střednědobé plány rozvoje sociálních služeb

7. Ukončení jednání

Předsedkyně pracovní skupiny poděkovala členům za účast a diskusi a ukončila jednání ve 12:30 hodin.

Přílohy:

Příloha č. 1 – Prezentace KPSVL a problematika (sociálního) bydlení a bytové nouze

Příloha č. 2 – Reakce OP Z a MPSV na podnět pracovní skupiny a RSK OK

Příloha č. 3 – Analýza čerpání

Příloha č. 4 – Prezentace RSK OK

09-04-2018

V Olomouci dne

.....
předsedkyně PS Sociální oblast RSK OK
Mgr. Irena Sonntagová

